Anul XXI. Nr. 16 — LEI 2.— CENZURAT Arad, Dum. 24 Aprilie 193-

ROMÂNUL

Redacția și administrația: ARAD, STR. V. GOLDIȘ Nr. 6

ZIAR POLITIC ȘI DE INFORMAȚIUNI
Redactor responsabil: Dr. ION A. DRINCU

ABONAMENT ANUAL pentru țărani . . . . 200 Lei
„ intelectuali . . 500 „
„ instituțiuni . . 1000 „

CRISTOS A INVIAT!

Judecat, batjocorit, înfășurat cu cunună de spini, scuipat, bătut cu curroane pe lemnul crucii, așezat în mormânt subt grea piatră pecetluită, spre a se împiedeca împlinirea scripturilor. Fiul lui Dumnezeu fu zădarnic căutat de mironosițe a treia zi după răstignire căci el înviase în morți așa cum se prorocise. Îngerul Domnului

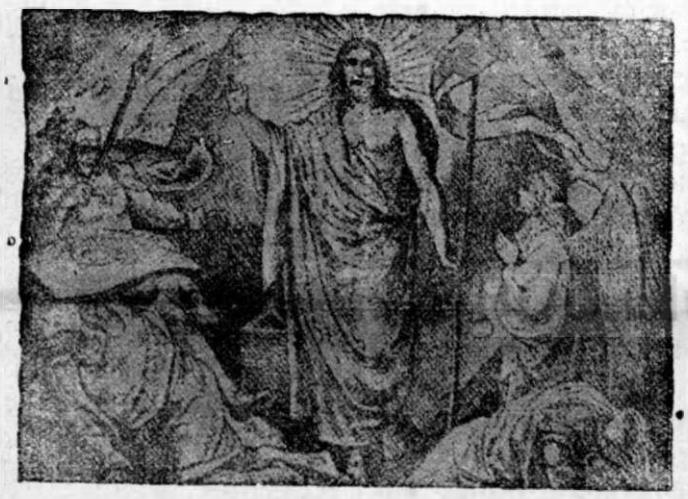

cunoștință pe mironosițe că, păcatul ce apasă omenirea a fost răscumpărat, ispășit de chiar Fiul lui Dumnezeu, **Hristos a Inviat!**

Păcatul a fost mare căci prețul fusese prea scump. Atât de mare încât nici un potop nu l-a putut ispăși și nimic nu s'a găsit pe pământ ce ar fi putut să răscumpere omenirea. În nemărginita lui bunătate, și nețărmurita lui dragoste către creatura sa, Dumnezeu a sacrificat pe acela care era mai aproape de El, pe acela care în ochii unui părinte este mai scump, pe Fiul său. L'a smuls din brațele mamei sale, prin neînfrânata omenească, și a rupt suflet din sufletul Fecioarei, când, sub ochii ei l'a lăsat batjocorit și ucis, prin moartea ce se rezerva celor mai josnici răufăcători, numai să-l facă jertfă pentru nemernica omenire.

Jertfa a fost prea mare.

A fost jertfa tatălui, care-și dă fiul pe care îl iubea mai mult. A fost jertfa omului, care dădea lumină, care vindeca orbii, care învia pe cei morți, spre a arăta puterea, dar și bunătatea aceluia care l-a trimis: Dumnezeu.

Și a fost jertfa mamei, care și-a văzut fiul rupt din sânul său judecat cu mărturii mincinoase, supus torturilor și ucis. El care era atât de blând, atât de bun; el, care săvârșise atâtea minuni; el care se putea salva, dar care trebuia să-și împlinească menirea.

Totul pentru noi oamenii, și pentru pacea dintre noi.

Cu fiecare prilej, sărbătoarea păcii ne umple sufletele de nădejdi că jertfa dumnezeească a împăcat cerul cu pământul. Și tot atunci, cercetând conștiințele noastre, trebue să mărturisim, că păcatele omenirii sunt așa de multe, încât nu mai pot fi socotite ca răscumpărate prin suprema jertfă a Fiului lui Dumnezeu. Noui jertfe trebuie să aducem, căci noui păcate s'au săvârșit dela învierea lui Hristos. Fariseismul, nesațiul, nedreptatea, râvnirea bunurilor pământești, și atâtea alte păcate, ne-au certat iarăși cu cerul.

Va trebui să revenim la perceptele creștinești, să trăim în spiritul lor să încercăm să plăcem lui Dumnezeu, ca, atunci când vine sărbătoarea păcii, să o putem aștepta cu inimi deschise, cu drag și să o putem saluta mulțumiți și bucuroși:

„Hristos a înviat!"

Românul

Primăvara

de **Ionel Pop**

Pe când eram copii, semnalul primăverii ni-l dădea o păsăruică, pe care nu am reușit să o vedem vreodată, dar al cărei glas așteptat de noi pornea deodată din pomii grădinii, cu două silabe înalte și apoi două mai adânci, par'că ar fi bătut cineva limbile alor două clopoțele. Copilul, care auzea cel dintâi acest semnal vesel, aducea triumfător vestea că el a auzit: „Ci-ci Vara". La această veste ne adunam toți copiii, pe târnațul dinspre grădină și ascultam încordați Iar când pornea de nou graiul de argint al celor două clopoțele ne bucuram nespus și cântam un vers, pe care l-am învățat dela o slujnică bătrână și cu multe științe. Acest vers era cel al pasării pe care o ascultam. Fiindcă această pasăre grăia ceva și ne grăia, nonă:

„Ci-ci Vară! Ci-ci Vară!
„Să iasă copiii afară,
„Cu pituță albă'n poală!"

Era aici primăvara și zburdam întâmpinându-o, cum zburdă toată firea, când îi simte apropierea.

Și acum, — om trecut de dricul vieții — pe vremea aceasta întind urechea spre cei câțiva arbori din grădina vecinului meu. Pe semne s'a pustiit neamul acelei păsăruici, — sau doar rămâne prin grădinile și livezile satelor și chiamă pe acolo copiii să iasă în bătaia soarelui tânăr „cu pituță albă în poală". Ii va fi poate silă și ei de hâlmurile de bolovani ale orașului...

Aci în oraș însă, am eu alt semn al primăverii. Masa mea de scris, la care îmi petrec viața, e așezată lângă o fereastră, ce dă spre Mează Noapte —Apus. Cât ține iarna, soarele se plimbă pe cărare scurtă, apoi și o prelungește, asfințind tot mai spre Nord în linia orizontului. Cât ține iarna, soarele nu bate în fereastra mea. Dar iată, că azi deodată s'a desemnat pe tabla mesei o dâră subțire, de par'că ar fi tras cineva o linie de aur. Soarele a apucat binișor spre Miază Noapte și a putut să-mi trimită, oblic, prin fereastră, raza cu care își ia rămas brn dela lumea aceasta.

E aici primăvara, și mă bucur de ea și acum fiindcă însemnează descătușare din încremenirea iernei, și libertate și — deci — viață

Cine să mai aibă răbdare să descâlcească din hârtiile dosarului de ce o fi având dreptate Stan și nu Bran? Alunec pe dâra de aur desemnată pe masa mea de mâna Primăverii și mă pierd în amintiri, care mă cuprind cu atât dragoste, încât mi se pare chiar, că aud cele două silabe rostite de pasărea lui Mărțișor.

Când pornești pe o asemenea potecă aurită a amintirilor, te pomenești în unele colțuri ale trecutului, fără nici o legătură cu locul de unde ai pornit. Lucrurile și imaginile se leagă, ades, fantezist și ajungi în fața unor peisagii suprinzător de neașteptate, — și astfel, de capătul îndepărtat al firului de lumină primăvăratecă, s'a legat imaginea sitarilor care acum vin la noi în misterioasele lor roiuri de noapte și ademenesc pe vânători să iasă la lăstărișuri. Iar din mierea plăcerilor vânătorești de care am avut parte, an de an, așteptând să treacă sitarii pe sub secera lunei, cu sbor molatec de bufniță, - s'a desprins picurul amar al amintirii unei primăveri, când au trecut sitarii fără să-i văd. Din acest picur s'a lărgit apoi imaginea unor lucruri, de care azi rar ne mai aducem aminte.

In anul acela îndepărtat, (era prin 1916), nu am eșit la pază de sitari, fiindcă nu aveam armă. Adică aveam drept de proprietate și chiar și hârtii asupra unei arme de vânătoare, dar armă nu aveam, deoarece ea zăcea — împreună cu altele sute — lăpădate într'o cămară a solgăbirăului. Le adunaseră jandarmii, fiindcă era războiu, iar eu și tovarășii mei eram Români; — pe aici în aceea vreme era țară ungurească, iar noi eram trădători. Flăcăii noștri de azi nu au de unde să știe cum erau lucrurile pe vremea aceea de robie și umilire. Ar trebui să li se mai spună câteodată din partea celor ce au văzut și au pățit, cât eram noi pe atunci de desbrăcați de scutul legii și al omeniei.

In Clujul acesta, românesc azi, pe atunci sălășluia Consiliu de războiu unguresc. Temnițele erau pline-plinuțe de români ardeleni aduși de prin toate părțile. Sufla un dușman în urechea jandarmului ungur un cuvânt de pără — poate mincinoasă — și omul era ridicat năpraznic și înfundat în beciu. Avea apoi ce să dee el hrană ploșnițelor, și aveau cei de acasă să dee slujbe pe la biserici și pungi de bani advocaților „specialiști", care roiau ca hienele pe lângă temniță, până scăpa omul, dacă scăpa. Alții erau judecați la munci pe lungi ani, pentru o vorbă scăpată, pentru un cuvânt scris și apoi tălmăcit de alții cu rea credință.

Jandarmii cu pene de cocoș și agenții secreți îți puteau intra în casă și ziua și noaptea, de par'că intrau în grajdurile tătânilor lor, — îți speriau de moarte nevasta și copiii, îți răvășau toate lucrurile după... „dovezi". Scrisorile îți veneau violate. La poștă era o anume cămăruță spre care era îndreptată întreagă corespondența „trădătorilor", adecă a intelectualilor români ardeleni. Niște imbecili desfăceau plicurile și citeau. Și fiindcă erau imbecili distrugeau scrisori indiferente și semnau de inofensivitate cele cu aluzii politice. La telefon stătea pururea un haidău, care însemna tot ceea ce vorbeai. (Par'că la telefon se fac conspirațiile și trădările!). Bietul om! câte vorbe de ocară era dator să asculte și să înghită, fără sa poată răspunde. Fiindcă noi începeam fiecare convorbire cu o .. închinare de sănătate celui ce ascultă hoțește precum și celui ce l-a pus să asculte.

Toată ziua și toată noaptea dădeau târcoale în jurul caselor noastre niște trași-împinsi, care erau în slujba siguranței ungurești, Ci-că însemnau cine intră și cine iasă dela noi. Alți trași-împinși veneu să ne ispitească, alții trimiteau vorbe, ca să prindă dela noi vorbe. Și ce mai rapoarte făceau oamenii aceștia! Trebuiau să își justifice, cu „rezultate", mizerabila slujbă și mizerabila pâine, și scriau năzdrăvănii, de înghețau apele în miez de vară. Adevărat că îi păcăleam și noi, când puteam. Scăpam dinadins câte o vorbă, dădeam informații la telefon, pierdeam în mijlocul pieței câte o „scrisoare compromițătoare" și deodată

(Continuare în pagina 2-a

Primăvara

(*Continuare în pagina 2-a*

se stârnea toată organizația care apăra Ungaria, dela Budapesta până la notarășul din sat

Fiind vorba de păcăleli și de sitari, îmi aduc aminte ce poznă au făcut — fără să vrea — doi prieteni ai mei. Pe atunci, noi, sitarilor, le ziceam și „șnepi“ după cuvântul nemțesc, și le ziceam și „soloance“, după ungurește. Un vânător îl anunță pe tovarășul lui la telefon, ca să se prezinte deseară neaparat la locul știut fiindcă pe la ora șapte de sigur trec „soloancele“; dar să îi aducă și lui o pușcă și cartușe cât de multe, fiindcă acum pot să facă „treabă bună“. Diavolului îi cam place să-și bată joc de oamenii proști, și aranjază, ca această convorbire să o intercepteze un detectiv, cu deosebire de imbecil. Tocmai în ziua aceea urma să treacă cu trenul prin orășelul acela ceva bidiganie mare, din guvernul unguresc sau din armadia austriacă. Imbecilul dela telefon, când a auzit „soloancele“ a înțeles „szalonkocsi“, adică vagon-salon, în care umblau excelențele. „Szalonkocsi“ — oră precisă — loc știut — arme — cartușe: — conspirație! Când a trecut trecut trenul cu pricina stăteau prin preajma lui jandarmii agenții îngrămădiți în trei etaje.

De sigur, că întruniri nu puteau ține decât Ungurii. Noi Românii ardelei, dacă ne adunam trei-patru, eram în știați și trântiți pe la consiliile de războiu. La început — naivi — am mai cerut voie să ne întrunim; apoi am învățat și noi mijloacele clasice, născocite de alții, ca să eludăm vigilența cerberilor. Un lucru de necrezut era, cum ajungeam de știam toate întâmplările. cu toate că în gazete nu se scriau decât balivernele pe care le îngăduia stăpânirea (comunicatul Hoefer; comunicatul Ludendorff etc.). Cum primeau Nemții vre-o pocnitură pe la Ypres, sau Austriecii prin Rusia sau pe la Doberdo, a doua zi se șia prin ultimul cătun al munților ardelenești. Tot ceea ce nu era îngăduit să se scrie prin gazete prindea deîndată aripi și se răspândea cu o repeziciune și preciziune într,adevăr uimitoare. Din străinăiate nu puteau intra gazete și cu toate aceste noi le citeam. Mai ales cele din București le primeam aproape regulat. Ni le aduceau conducătorii trenurilor carn veneau dela Predeal (conducători unguri!) Plăteam pentru un „Universul“ câte o coroană-aur. Era scump dar îi luam folosul, fiindcă gazeta prohibită circula din mână în mână până era numai flenduri. — Când călătoream cu trenul înspre granița de atunci a României numai vedeam apărând la ușa compartimentului figuri de bandiți cari ne legitimau și ne căutau prin geamantane și prin buzunare. Erau „határrendőr“, adeca polițiști de graniță. Cu câtă plăcere îmi aduc aminte azi. de câte ori i-am păcălit, negăsind asupra mea scrisorile, pe care le duceam la Brașov, ca un popă inimos să le treacă muntele.

Bieții funcționari români ardeleni, câți mai erau, dormeau cu ghiața în sân, că a doua zi vine porunca ce îi avântă tocmai la Hajduszoboszlo sau la Györ. Profesorii prin școli nu mai putnau vorbi cu căldură de oamenii mari ai neamurilor, care au luptat pentru drepturi și libertăți, — fiindcă orice asemenea preamărire a marilor figuri istorice era considerată faptă subversivă și urma temnița Clujului sau transferarea pe unde și-a înfărcat dracul puii. Magistrații nu mai îndrăsneau să pronunțe sentințe de achitare în procesele cu colorit politic, oricât de convinși erau de nevinovăție, — fiindcă erau suspectați și notați rău. Imi aduc aminte de o sentință adusă subt presiune de felul acesta: Acuzatul un preot sârb, a fost condamnat și spânzurat pentru spionaj. Apoi după un an dovedindu-i-se nevinovăția i s'a dat .. satisfacție: Un pluton de soldați a tras trei salve de onoare deasupra mormântului.

Fiecare venitură își făcea un merit să batjocorească și să nedreptățească, să îmboldească pe Românii ardeleni. Se coborâ-se peste tot Ardealul ca o pâclă morală, o mască mincinoasă: trebuia să râzi în hohote, când îți venea să plângi în hohote, — și trebuia să verși lacrimi, când stăteai să sbori de vesel ce erai!

Chinuri trupești, chinuri morale: nu mai erai cetățean cu drepturi, nici om cu demnitate de om, — erai o otreapă, de care să își șteargă stăpânii picioarele, și sălbăticiune la care să își asmuțe câinii. Ceeace ușura mult durerile era însă știința, că ele pornesc dela dușman de sânge, dela dușman din tată în fiu. Și ceeace ușura mai mult suferința era convingerea, că după gerul iernei, fără îndoială răsbește soarele izbăvitor al primăverii.

Iar în anul 1918, soarele primăverii a răzbit mai curând decât era scris în calendare și în zodii: a răsărit la 1 Decemvrie.

•

Linia de soare, care a stăruit câteva clipe pe biroul meu s'a stins de mult. O seară liniștită și umedă, trimite până aici, în camera mea, miros de glie proaspătă. Inchid grăbit ușița prin care vin amintirile, și încep de nou să scormonesc dreptatea omenească în dosarul „Stan contra Bran“, din care îmi agonisesc viața. Acelaș lucru îl făceam și acum vre-o douăzeci și doi de ani. Doar atunci era un alt Stan contra altui Bran...

IONEL POP

Gazetărie haiducească!

Există în orașul nostru o sumedenie de gazete — răsărite ca ciupercile după ploaie — ce nu-și justifică cu nimic existența.

Neisprăviți, analfabeți, oameni certați, cu buna cuviință, și în unele cazuri chiar cu justiția se erigează în roluri de regeneratori morali, de apostoli ai omeniei și cinstei. Acum câțiva ani, redactorul unei asemenea ziar făcuse trădător de neam pe un distins profesor al cărui elev fusese.

Dar mai desgustătoare și mai condamnabile, ca aceste maschine preocupări jurnaliste sunt apucăturile haiducești, loviturile piezișe de a scoate bani, calificate și pedepsite aspru de codul penal.

Un caz concludent îl constitue, campania dusă de „Drapelul“ impotriva cinematografului „Urania“. N'avem nimic comun cu proprietarii acestui cinematograf, dar nu putem trece cu vederea peste limbuția celor ce se prezintă în haina custă a moralei, afișându-și — interesul ascuns, sub idealismul și grija pentru binele obștesc.

Înțelegem supărarea dlui redactor, Am aflat-o la întâmplare. Dlui o știe mai bine, știe și cei pe cari azi îi înjură, cărora eri le intinsese mâna. Chitanțele s[illegible] nate — periodic — de [illegible] redactor, stau mărturie, [illegible] până eri, dl redactor er[illegible] bune relațiuni cu propri[illegible] rul aceluiaș cinemat[illegible] raf. Și curios, indată ce s[illegible] venițiile cu cari se obișn[illegible] i s'au sistat, cinematogr[illegible] „Urania“ a devenit un [illegible] car de infecție. Scaune[illegible] balustrada dela balcon [illegible] umplut de praf.

De ce n'a spus-o Dl. [illegible] dactor mai demult? De[illegible] a tăcut până acuma?

Iată întrebări la cari [illegible] că nu va răspunde. Va [illegible] cea și va înghiți supăr[illegible] de a se lipsi, tocmai ac[illegible] în pragul sărbătorilor, te[illegible] mai acum când viața [illegible] scumpește zi pe zi, de [illegible] teva sutuțe, ce primea la[illegible] dela cei pe cari azi îi ocăre[illegible]

Resemnează-te Dl redact[illegible] Lasă „Urania“ în pace și o[illegible] pă-te de altceva. Ar fi [illegible] nobil, să protestezi, că [illegible] lule închisorii nu sunt des[illegible] de higienice, nu au des[illegible] lumină și nu sunt destul [illegible] confortabile. Praful nu-l ar[illegible] ți. Lasă-l. Dar de rest ocup[illegible] serios, autoritar, ca unul c[illegible] a trecut pe acolo, a cer[illegible] tat și s'a convins la [illegible] locului.

Dar ocupă-te acum, câtr[illegible] e timp, pentrucă în curând [illegible] va bate la ușe legea pre[illegible] și te va întreba: din ce [illegible] susții?... de unde ai fondu[illegible] prin ce mijloace ți-le procu[illegible] Iată întrebări ce sună ca reclamă lugubră, de sfâ[illegible] de moarte: moartea șobo[illegible] nilor, moartea ploșnițelor.

Iar presa românească, [illegible] devărata presă va răsu[illegible] ușurată, că a scăpat de ni[illegible] fițuici de maculatură, ce [illegible] i-a adus decât rușine și oca[illegible]

B. V[illegible]

Din trecutul satului Bădăcin și al familiei Maniu

de Victor Motogna

In al doilea an al domniei lui Mihai Viteazul, în cursul războiului de 15 ani, pe care-l purta Impăratul Rudolf, în alianța lui Sigismund Bathori, principele Ardealului, cu Turcii, o puternică hoardă de Tătari, străbătând în Sălaj, au pustiit cu fier și foc dar fu atăcată fără veste de Ștefan Bathori de Somilo ș fu pusă pe fugă. Mulți Tătari au fost tăiați iar alții au fost prinși (1594).

Anul 1669 poate fi epocal, în trecutul locuitorilor despre care vorbim.

Ali Pașa cuceri Oradea Mare și prefăcu această parte de țară în pașalâc turcesc, anexând și Sălajul. Cetatea Șimleului însăși n'a fost ocupată, dar depadența acelea fiind la marginea teritoriului cuprins de păgâni, a suferit neînchipuit de mult. Timp de 30 de ani, satele din jur au fost teatrul necontenitelor ciocniri dinre trupele mărginașe ale Creștinilor și ale Necredincioșilor. Dar chiar și în timpul liniștei relative, țărănimea a trebuit să îndure greutăți și împilări care întreceau orice măsură. Slujea deodată la trei stăpâni, plătind biruri fără număr Turcilor și în aceeași vreme răspunzând birul vechilor domni de pământ și împăratului nemțesc.

O scrisoare din 28 Aprilie 1657 a pârcălabului din Cetatea Șimleului spune limpede: „Se știe că primarii satelor aflătoare sub stăpânirea Turcească sunt datori să adune atât birul împărătesc și cel turcesc, cât și al Domnilor de pământ“.

Un „Memoriale“ din 1674 înșiră numărul îngrozitor de biruri, care apăsau nenorocita populație de sub oblăduirea otomană.

Aflăm din acest memoriu că, în urma răsboaielor necontenite, locuitorii din jud. Crasna au fost mulți uciși duși în robie, ori secerați de ciumă. Cei rămași în viață au luat lumea în cap. Turcii, când au luat în stăpânire acest pământ, au chemat îndărăt pe pribegi și le-au dat asigurări că birurile stabilite cu acest prilej, nu vor fi sporite în viitor. Acum la 1674, numărul dărilor a crescut peste orice închipuire. Un iobag de sub dominațiunea turcească plătește numai spahiului, (domn de pământ turc), peste 40 floreni la an, iar o văduvă care trăește din tors, peste 16—20 floreni. La acestea se adaugă: unt, mier, vite de tăiat, etc. Adunătorii de biruri invadează satele și pradă vinurile bieților contribuabili.[1])

Dar dările și sarcinile de tot felul în curs de 9 ani. crescură într'o proporție uimitoare, după cum se poate vedea din memoriul redactat în adunarea județelor Solnocul de mijloc și Crasna, care a avut loc la Septemvrie 1683 în Șimleu.

La începutul stăpânirei turcești, îndată după căderea cetății Oradea Mare, iocăgimea plătea anual după un haraciu un taler, acum, la 1683 după un haraciu darea se ridică la 5 floreni 46 dinari. In aceeași vreme, darea pentru biserică sau moschee 1 fl. 50 d.— 2 fl., bani pentru salitru: 4 fl — 5 d. după fiecare haracir; pentru stâlpi și scânduri 1 fl. Pentru aprovizionarea pașei cu: grâu, orz, fân, lemne, se lua dela fiecare sat, după mărimea aceluia câte trei fl. la an. Spahii luau dijmă din toate produsele pământului, chiar și din legumele din grădină.

Pretindeau birul de: fum, lemne de foc, și fân, nu după haraciu, ci numărând toate casele din sat chiar și corturile țiganilor, și socoteau 4 fl. 50 dinari de fum. Dare de găini, 24 dinari de fum la an, pentru porci socotind și purceii sugaci, 4—12—21 bani de bucată la an. Pentru stupi, afară de dijmă, se dădea 12 dinari După fiecare fum se dădea câte două măsuri de unt, și miere, chiar și brânză, ori bani: 60 dinari Iobagul datora spahiului 1—2 vaci cu lapte sau în prețul aceluia 25—30 fl. Satele erau obligate să îndeplinească slujbe, să are, să sape și să care lemne la Oradea, ori să răscumpere aceste servituți, cu 100 - 150 fl. an fiecare sat. Dacă birurile se trimiteau la timpul fixat, păreau în sate Turcii, înarmați și le jefuiau luând peste dările s[illegible] dente, amenzi de câte 80—90 [illegible] Dacă într'un sat murea un țăr[illegible] Turcii pretindeau o vacă, ch[illegible] și în cazul când nu lăsa urm[illegible] Comuna în al cărei hotar s'a [illegible] tâmplat moarte de om era ob[illegible] gată să plătească amendă [illegible] 80—90 fl.

O mare pacoste era des[illegible] schimbare a spahiilor (domni[illegible] de pământ), care era însoțită [illegible] deauna de sporirea triburilor [illegible] angararelor.

In 1689, preoții români (i[illegible] preune cu cei reformați), se ad[illegible] sează principiului Mihail Ap[illegible] cu rugămintea să intervină în[illegible] vorul lor la Sultan, căci nu [illegible] puteau suporta nedreptățile [illegible] prigonirile diregătorilor turci.

Ei plăteau alăturea cu iob[illegible] toate dările înșirate mai sus. [illegible] plâng însă alte abuzuri.

Li se dijmuesc sesiunile d[illegible] de parohii viile și ogoarele [illegible] care le cultivă „eclesiile“, resp[illegible] tive. După moartea unui pre[illegible] sunt jăcmăniți urmașii lui. Li[illegible]

[1]) Ludincich E. „Erdély területi változásai“.

Digitized by Centrul de Informare Library Cluj

Satul dorit de d. I. Mihalache

— Inăptuirile gospodăreşti din Topoloveni —

Nu ştim dacă mulţi oameni bine au putut urmări cu atâta tărâre împlinirea credinţelor ca d. Ion Mihalache şi nu n deasemenea dacă mulţi oameni de bina au putut avea fe-rea împlinirii credinţelor lor m a avut-o d. Ion Mihalache. Satul Românesc este piatra temelie a Statului Român.

Statul nu poate sprijini te-inic Ţara — decât dacă el şi este aşezat cuminte din nct de vedere gospodăresc, rind prin buna lui gospodă-: sănătate, higienă, lumină, ăţătură pentru sătenii grupaţi instituţii economice-coopera-ve, care să îi ferească de spe-laţiunea cămătarilor şi să le ărească veniturile.

Statul român nu poate avea viaţă liniştită, prosperă, înăl-toare, decât dacă satele noas-e — în care îşi duc viaţa în uncă şi nădejde milioanele de rani, — vor fi ţesute cu ins-tuţii şi înfăptuiri care să ridice amenii aceştia trudiţi la o viaţă vilizată, străbătută de încre-dere, adevăr şi dreptate.

Aceasta este o credinţă pe are d. Ion Mihalache o urmă-şte cu uimitoare hotărâre de ai bine de douăzeci de ani.

Din această credinţă au re-ultat înfăptuirile gospodăreşti in Topoloveni şi din această redinţă izvorăşte hotărârea dlui on Mihalache de a întinde ast-el de înfăptuiri în toate satele României Mari.

Ce găsim în Topoloveni?

1) O federală regională a băncilor populare şi cooperati-velor de pe Valea Cărcinovului — care se chiamă **Federala „Podgoria"** (după numele plăşii Podgoria), care are local propriu cu birouri, sală de tea-tru şi cinematograf, construit în 1915 – 1916.

2) Cooperativa vinicolă **„Dealul Topolovenilor"**, cu local propriu: săli unde se face vinul, prese şi sdrobitoare pentru stors strugurii, sală de fermentare şi pivniţe pentru o cantitate de 30 000 dal.

3) Cooperativa **„Infrăţirea"** proprietară a 200 ha. de pădure, stăpâneşte un târg duminical construit care, cuprinde 40 de prăvălii, hale de carne şi peşte, ghişee, un hotel cu bodegă şi restaurant pentru sătenii cari vin la târg, etc.

4) Cooperativa **„Casa Sănătăţii Satului Topoloveni"**, cu local propriu cuprinzând: băi populare, dispensar medical, motoare pentru produs lumină electrică ce luminează satul, pentru pompat apa căpătată de cooperativă, cazane de încălzit apa, etc. In jurul acestei clădiri se întinde o foarte frumoasă grădină comunală de flori.

5) Cooperativa **„Fanfara"**, cu alese instrumente muzicale, formând fanfara satului Topoloveni

6) In afară de grădiniţa de copii şi de şcoala primară propriu zisă găsim în Topoloveni **o şcoală de gospodărie practică pentru fete şi femei,** cu local propriu.

7) Pe izlazul comunal s'a lucrat un **câmp de aterisaj** pentru avioane, şi pentnu jocuri sportive, deasemenea **un eleşteu cu ştrand** (pentru băi de apă şi soare, vara).

8) Satul Topoloveni este **canalizat, pavat şi luminat electric** ca şi un oraş modern.

Cum vedem **viaţa economică** a satului Topoloveni este organizată pe baze cooperative.

Producţia principală în localitate e cultura viei şi a pomilor. Pivniţa cooperativei „Dealul Topolovenilor", este locul unde ţăranii membrii ai cooperativei aduc strugurii şi unde se face vinificarea în comun cu intrumente pe care ţăranii, fiecare în parte nu şi le pot procura şi unde vinul se poate depozita şi păstra în cele mai bune condiţiuni.

Prin cârciumile cooperativei se face desfacerea vinului direct la consumatori, înlăturându-se toţi intermediarii, toate câştigurile acestora vărsându-se în punga micului producător ţăran.

Tot prin această cooperativă producătorii se aprovizionează direct dela fabrică cu articolele necesare munci lor şi producţiei vinicole.

Credit se găseşte uşor la Topoloveni prin cele două instituţii de credit „Federala Podgoria" ce funcţionează din 1908 şi banca populară ce funcţionează din 1901.

Râpele din jurul satului au fost săpate şi plantate cu salcâmi.

Gârla satului a fost îndiguită — astfel încât apele când vin mari nu inundează totul, mergând pe unde vor ele — ci potrivindu-şi drumul după indicaţia dată de interesele, de mintea şi de mâua omului.

Toate braţele din sat au fost folosite în lucrările ce se ţin lanţ în Topoloveni. Oamenii au avut pe ce lua bani, viaţa li s'a uşurat, puterea de cumpărare şi de consum a sporit, necesităţile sufleteşti de trai s'au desvoltat.

Cooperativa „Infrăţirea" a parcelat moşia satului Topoloveni împărţind-o în loturi la săteni, oprind în proprietate codevălmaşe cele 200 ha. de pădure din această moşie, precum şi terenul Târgului Săptămânal.

Pădurea este exploatată raţional, replantată şi valorificată foarte avantajos pentru proprietarii cooperatizaţi Iar târgul a fost construit. Prăvăliile lui au fost închiriate cu preferinţă la români.

Venitul acestui târg s'a ridicat simţitor dela lei 100000 la peste 500 000 lei anual. Fondurile necesare construcţiei târgului au fost procurate printr'un împrumut contractat la Creditul Agricol Hipotecar — prin hipotecarea pădurii şi se plăteşte regulat din veniturile târgului.

In satul Topoloveni capitalul nu mai este un mijloc de speculă în mâna cămătarilor ci este ajutător al muncii organizată şi disciplinată.

Cooperativele locale au sprijinit apoi creearea de instituţii sanitare, culturale şi realizarea de lucrări edilitare în Topoloveni.

Găsim la Topoloveni cooperativa „Casa Sănătăţii Topoloveni", cu un medic higienist şi o soră de ocrotire care dau asistenţa medicală sătenilor din Topoloveni — îndreptând pe cei bolnavi mai grav spre spitale şi sanatorii.

Această cooperativă îngrijeşte şi de luminatul electric al satului supraveghează abatorul comunal, halele de carne şi de peşte, piaţa de zarzavaturi, brutăria şi se ocupă în genere de progresul în alimentarea sătenilor.

In direcţia culturală găsim în mod special în Topoloveni o şcoală de gospodărie practică pertru fete unde urmează cursurile fetele care au terminat şcoala primară alături de femeile din sat ce voesc să găsească o îndrumare în organizarea şi conducerea gospodăriilor lor.

Sunt 2 secţii la această şcoală de gospodărie practică pentru fetele care au terminat 4 clase primare şi o **secţie facultativă** (liberă) pentru fetele care vor după aceia să înveţe mai de aproape croitoria, menajul, ţesătoria şi cusătoria.

In satele din jurul Topolovenilor funcţionează cursuri ambulante (temporare) de menaj, care îşi au centrul la şcoala aceasta din Topoloveni

Tot în direcţia culturală găsim în Topoloveni, o şcoală de fanfară sub îngrijirea cooperativei „Fanfara".

Insfârşit, tot cu sprijinul cooperativelor locale şi cu concursul Statului satul Topoloveni este canalizat pavat ca şi un oraş modern — lipsit de noroiul care îngroapă satele noastre în timpul iernii şi de praful care îneacă pe săteni în tot timpul verii.

Este astfel la Topoloveni un colţ modest dar viu, real, din ceeace d. Ion Mihalache înţelege şi propovăduieşte cu glas de apostol:

I. V. PRISTOLU
(„Ţărănismul")

Abonaţi „Românul"

SONDAJE de puţuri, încercări de sondaj, fântâni în stâncă prin sondaj şi explozie, cu motor şi pompe, orice fel de lucrări de montare şi reparaţiuni, intreprinde şi execută

DRAGOMAN ALEXANDRU
antreprenor
mecanic şi sondaj de puţuri
Arad, Str. L. Barna 15

---

ia vama, chiar şi când merg să-şi viziteze parochiile. Turcii intră cu puterea în casele preoţilor pe care îi înjură, îi bat şi îi modestează în tot chipul.

Iar dacă sărăcimea unui sat neputând plăti birul fuge, turcul prinde pe preotul locului şi legându-l de cal, îl duce cu sine. păgânii pretind dela preoţi blăni scumpe de râs, jder, şi vulpe, cu mare violenţă şi molestare.

Am reprodus acest tablou întunecos şi abuzurile, ca să se vadă prin ce timpuri de grea urgie a trecut satul Bădăcini şi strămunii familiei Maniu, în a doua jumătate a veacului al XVII-lea.

Sfârşitul acestui veac a adus liberarea Sălajului nostru, de sub jugul nemilos al păgânitor.

Anul 1699, înseamnă o dată epocală în trecutul familiei Maniu. La 7 Decemvrie a acestui an,[1]) Leopold I, Impăratul Germaniei şi rege al Ungariei ridică la rangul de nobil pe Laurenţiu Man, locuitor în comuna Bădăcini, Comitetul Crasna obţinând el, „slobozirea mamussio", şi emanciparea de sub jugul iobăjiei dela domnul său de pământ. Sigismund Csiomaközi. Prin această diplomă se scoate din starea de iobag, în care s'a născut şi a trăit până atunci. Laurenţiu Manu şi fiul său Ilie împreună cu soţia lui Floarea Naghiu şi fii lor: Ioan, Mihai şi Petru, precum şi urmaşii de ambele sexe ai acestora, pentru fidelitatea şi slujbele credincioase făcute de susnumiţii împăratului şi casei de Austria. Odată cu titlul nobilitar, familia Man primeşte şi confirmarea dreptului de proprietate asupra vetrei („fundus") pe care era aşezată noua curie nemeşească, scutită de orice contribuţie, cu următoarele hotare: Avram Danciu. La Apus si Miazăzi drumul satului, la Miază-noapte un „promontoriu".

Inălţarea strămunilor dlui Iuliu Maniu la starea celor privilegiaţi a avut, de sigur, urmări foarte însemnate. Căci dacă până atunci lanţurile apăsătoare ale iobăgiei au înăbuşit în sufletul ţăranului din Bădăcini năzuinţele mai înalte spre libertate, şi lumină, urmaşii nobili ai lui Laurenţiu Man, dela 1699 au ştiut şi au putut să se identifice cu aspiraţiunile neamului românesc, care în întâia jumătate a veacului al XVIII-lea începea să se trezească, tot mai viu, la conştiinţa naţională, în urma prodigioasei activităţi, a marelui arhiereu Inochentie Micu Klein.

1) Vezi diploma da nobilitare la Sever Stoica, Iuliu Maniu p. 15.

Măneştii nu au fost din clasa nobililor români bogaţi, cu moşii întinse, lucrate de iobagi numeroşi. Mulţi dintre fruntaşii poporului român din Ardeal, încheind legături de căsătorie cu familii de magnaţi unguri, au părăsit credinţa strămoşească, uitând graiul părinţilor şi îngroşând astfel rândurile asupritorilor. Strămunii dlui Maniu, au rămas nobili mărunţi, oameni liberi, scutiţi de sarcini nedeosebindu-se altfel de fraţii lor iogabi, cu care au continuat să conveţuiască în aceeaşi comunitate sufletească, păstrătoare de lege şi de datini strămoşeşti.

Chiar în vremea din care vorbim, în Ardealul românesc aveau loc marile frământări care au dus la unirea unei părţi a românilor cu Biserica Romei. Locuitorii Bădăcinului aparţinători cetăţii, acum sub stăpânire imperială, a Şimleului, au devenit Uniţi dela început. Inochentie Micu Klein cum ne spun însuşi într'o scrisoare la 1774, trecând spre Viena s'a oprit la Şimleul Silvaniei, unde îndeplinind funcţiunile Episcopale, a avut „un numeros auditoriu".

Lipsa de documente nu ne îngădue să găsim firul genealogic, care duce dela fiii lui Ilie Man atestaţi în 1805, nobilizaţi la 1699, la Ion şi Grigore Man atestaţi în 1805. Se ştie însă că în primul deceniu al sec lului al XVIII-lea, în împrejurimile Şimleului, s'au petrecut lupte sângeroase, însoţite de jafuri, şi pustiiri. Intre anii 1703—1711, aci au avut loc multe ciocniri între labanţii imperiali şi curuţii lui Francisc Rakoczky II. După pacea dela Sătmar 1711, mândrul cuib de vulturi, străvechiul castel al Şimleului, a trecut în proprietatea definitivă a Imperialilor, iar generalul Palffi l-a prefăcut în magazie de alimente, pentru armată.

In zorile veacului al XIX-lea, se împrăştie întunerecul ce acoperea trecutul familiei Maniu.

Pe timpul războaielor napoleonione, la 1805, în tabloul nobililor plătitori de dare şi purtători de arme. care a depus jurământul omagial sunt trecuţi. „Ioan şi Grigore Maniu amintiţi mai sus".

In 1808 aflăm ca proprietar în Bădăcini pe Petru Nicolae şi Ştefan Man 1). Un urmaş al acestora, Teodor Maniu, ţăran nobil din Bădăcini, s'a căsătorit cu Ileana Bărnuţiu, sora marelui tribun şi patriot Simeon Bărnuţiu. Din această căsătorie s'a născut Ioan Maniu, tatăl lui Iuliu Maniu.

Rolul pe care l-a avut Ioan Maniu în viaţa publică, a Românilor ardeleni este azi bine cunoscut 2) Soţia lui a fost Clara Coroianu.

[1]) In actele timpului numele de familie se scria cu ortografie ungurească Manyul (Maniu), de unde a rezultat forma actuală: Maniu.

[2]) Vezi studiul din Coriolan Suciu, Ioan Maniu şi Simeon Bărnuţiu.

Din patimile unui dascăl al vremurilor bătrâne

S'a prezentat la redacția noastră într'una din zile, un moșneag de 80 de ani, învățător pensionar, locuitor în comuna Galșa în județul nostru, rugându-ne să-i trimitem ziarul »Românul« gratuit, neavând mijloace materiale de a se abona la acest ziar, de care nu se poate desparte.

„Domnule — a început bătrânul dascăl — am 80 de ani, trăiesc dintr'o pensie mizerabilă de 1000 de Lei lunar, cu bătrâna mea doamnă. Nimic nu mă mai mângâie în această viață, decât buna mea tovarășe de viață, care e părtașe sinceră a suferințelor mele. Dumnezeu — se vede s'a îngrijit de mine, dându-mi o astfel de soție bună".

Mărturisesc, că această sinceră spovedanie, m'a impresionat adânc. Am încercat să-l mângâi, să-i fac necazurile mai ușoare, să-i alin durerile ce-i rod sufletul. Dar acest veteran al culturii românești, din timpurile de restriște, acest dascâl al vremurilor bătrâne, care numără 80 de ani de viață, din cari jumătate i-a cheltuit sămănând lumină, zi de zi, oră de oră în mijlocul copiilor, dați în grija lui, acest dascâl al timpurilor trecute, acest Nica Petru, fiu de țăran al Vașcăului din Biharia, n'a vrut să-și desvâlui întreg necazul.

„Domnule — își începe povestirea bătrânul — povestea mea e lungă și n'aș vrea să-ți răpesc mult timp Nu mi-a plăcut nici odată văicărelile. Nu vreau nici acuma să mă plâng. Tac. Și dacă'ți povestesc, tragedia vieții mele, o fac, — pentrucă văd — că am găsit în dumneata, un suflet tânăr ce s'a deschis în fața mea și deacea am devenit mai simțitor. Pe lângă toată suferința mea, face mai mult — și sunt mândru de asta — că am crescut și creiat mulți domni. Am luminat mulți tineri, și am propagat cultura, atunci când ea era căutată cu lumina! Am muncit pe altarul școlii, 40 de ani, iar acum la bătrânețe am ajuns să sufăr. Ce să fac? Am ajuns jertfa unui legi. Am fost pensionat după legea maghiară în anul 1915, sub prigoana inspectorului școlar pe atunci Kerer, cu 850 coroane pe an. M'au pensionat forțat, pentrucă eram un mare dacoroman.

Azi, Domnule toată lumea își bate pieptul, că e mare român, dar ei nu știu, ce a însemnat românismul pe acea vreme de restriște, când pentru sentimentele tale naționale erai urmărit. Jandarmii cu pene de cocoș, urmăreau pe luptătorii partidului național român, în frunte cu Dnii Maniu, Valeriu Branișteș, Pop Ștefan, Vlad, Lucaciu, Goldiș, Marșieu, Suciu și alții. Mulți din acestea dorm somnul de veci, — iar unii din ei veghează și acum la viitorul Țării mărite. Eram urmăriți și noi, acei cari urmam pe acești mari stegari. Și eu eram unul din acești mari daco romani.

Prin 1913—14, am fost prigonit iar cu un an mai târziu am scăpat furiei prigonitorilor ascunzându-mă prin munți și păduri, după acea mă și pensionară. Am fost rând pe rând mutat, dela o școală la alta. Am început activitatea școlară în anul 1884, în Șebiș—Beiuș, la 1887, am fost mutat la Poenii de sus, apoi în 1890 la Șiclău, în 1891, la Socodor, în 1894, la Hodiș, în 1900 la Chertiș-Șebiș — în 1901, la H-Bodrog, în 1902, la Valea mare, în 1905, la Groși-de-mureș, iar apoi până în 1915, în Berindia. Patruzeci de ani în șir am muncit, până la 1915, când am fost pensionat cu 850 coroane maghiare pe ani".

Glasul bătrânului se opri aci. Credeam că vrea să se odihnească, pentrucă povestirea îl obosise. Dar nu oboseala îi oprise. Mândria de neam, mândria de român, ceși văzui năzuințele împlinite, visul devenit realitate, nu voia să-l tulbure cu durerile lui Pentrucă, adevărata lui durere s'a consumat atunci, când a trecut sub legile Țării, când România-Mare, — i-a devenit realitate. Atunci, când bătrânul dascăl Nica Petru, a fost chemat de autoritatea românească și i s'a spus; Domnule Nica, dumitale îți compete 1000 Lei pensie, afât îți dă legea, după calculul făcut între valoarea Leului și fostele coroane maghiare. A protestat, bătrânul dar funcționarul i a explicat, cu legea în mână, că valoarea celor 850 coroane, fac, 1000 de Lei, deci la atâta ai dreptul. „Nu înțeleg, Domnule — continuă bătrânul dascăl — cum primesc azi, fost colegi de ai mei cu mulți ani mai tineri, 5—6 și alții 8000 de Lei, iar eu, fiindcă am fost pensionat după legea maghiară, să nu ni se rectifice pensia.

— Sufăr, trăiesc în mizerie, din 1000 de Lei. Nu mi se ajunge, pe toate din această sumă, dar mă doare mai mult inechitatea legii, care a stat în calea drepturilor mele. Dar nu pot face nimic, și această neputință, mă îndeamnă la resemnare-și te rog Domnule, dacă scrii ceva despre cazul meu, să nu o faci cu intenția de a mă expune milei publice, din contră dacă sufăr mult, mult de tot, am și motive de mângâiere Buna mea soție, împărtășește resemnată suferințele mele, dar mai presus de toate, sunt mândru, că fac parte din acea generație, care a propagat lumina și cultura atunci când ea era mai căutată ca piatră prețioasă. Și chiar deace, ca să nu mă despart de ceace am iubit mai mult în viață — lectura, — te rog, fericește-mă cu foaia „Românul".

Am înțeles starea sufletească a bătrânului și tortura ce-l frământa, deacea am căutat să curm firul convorbirii.

Sub presiunea unui sentimentalism puternic, care-l cuprinse, ochii bătrânului s'au umplut de lacrimi, de sub pleoape se prelingem spre bărbie ca două bobițe de cristal.

Tăcut, mi-a întins mâna. Inainte de a pleca i-am oferit o țigare. A luat-o și a ținut-o în mână, câteva momente, apoi cu glas aproape stins, îmi zise: „nu știu dacă nu te jignesc, dar n'aș vrea să o aprind acum. Mie foame, după masă o voi fuma-o".

N'am mai putut suporta această umilință, omenească a unui dascâl bătrân față de un tânăr infinit de neînsemnat pe lângă acest venerabil învățător.

M'am întors. Sufletul mi s'a tulburat. Nu l'am mai putut privi. Ochii lui, umpluți de lacrimi, parcă scânteiau, și în gând mă mustram singur, ca și când, eu aș fi vinovat de toată amărăciunea și toată povara tragediei lui. M'a urmărit acest gând mult timp, până ce m'am cufundat în propriile gânduri și necazuri, de fiecare zi.

Virgil Butariu

URANIA

Cinematograf de premieră
Telefon: 12-32
5, 7.15, 9.15 seara

Surpriza Sărbătorilor!
Un uriaș al filmului

»Monumentul INDIAN«

Turnat în întregime în India după munca de un an al unei expediții. O mică armată de technicieni s'a deplasat pentru a realiza — după subiectul cunoscut — acest film al misterelor, al frumuseții exotice, al acțiunii invrăjitoare care până la ultima peliculă te ține pironit de scaun. - In rolul principal:

LA JANA
Gustav Diesel, Hans Stüwe, The Lingen

Citiți și răspândiți „Românul"

ȘTIRI

Suveranul bolnav de gripă

M. S. Regele, fiind gripat, cu ușoare determinațiuni asupra faringelui, este obligat să rămână, în repaus, în casă.

★

Un comunicat în legătură cu activitatea fostei gărzi de fier

In legătură cu descoperirile documentelor privitoare la activitatea fostei gărzi de fier, Ministerul de Interne, a trimis presei un comunicat, prin care se confirmă că, organele poliției și jandarmeriei, au interceptat în timpul din urmă materiale de propagandă subversivă, pentru fosta organizație politică „Totul pentru Țară".

In urma descinderilor efectuate la domiciliul mai multor fosti conducători în seara zilei de 16 Aprilie a. c. s'au descoperit arme și muniționi ca; mitraliere, carabine, petarde.

Acei, asupra cărora s'au găsit arme și muniționi. au fost arestați și înaintați instanțelor respective. Iar în ce privește pe instigatori, guvernul va aviza.

★

Condamnarea lui Corneliu Z. Codreanu

Marți s'a desbătut în fața Tribunalului militar, al corpului II. de Armată, procesul de ultragiu, intentat de dl prof. N. Iorga, contra dlui C. Z. Codreanu. După lungi desbateri, Tribunalul a adus un verdict afirmativ, condamnând pe Corneliu Z. Codreanu la 6 luni închisoare și 2000 Lei amendă.

★

Revizuirea procesului asasinării lui I. Gheorghe Duca

Ziarul „Viitorul", ocupându-se de noile probe, descoperite în urma descinderilor efectuate la foștii conducători a fostei gărzi de fier, cere revizuirea procesului asasinării fostului prim-ministru I. Gh. Duca.

★

Marți a fost semnat un Decret-Lege, pentru pierderea cetățeniei române, în baza căruia pierd cetățenia toți acei cari:

1. afați în străinătate cari ar contribui la tulburarea ordinei în țară;

2. ar vătăma interesele românești;

3. ar micșora bunul rem și prestigiul României și

4. ar înlesni propaganda mănoasă contra României.

★

Acordul Anglo-Ital

După lungi tratative, Marea Britanică și Italia tervenit un acord socot un eveniment de mare im tanță pentru pacea Europe cordul prevede recunoaș anexări Etiopiei, și retrag trupelor italiene din Sp fopt ce va determina sfâ apropiat al războiului civil Spania. Odată înlăturat a focar al Europei, marile p voi începe o acțiune de și înțelegere mai largă.

★

Negocierile Fran Italiene

Pe primul plan al activ diplomatice a noului g francez stă dorința de a în un acord Franco—Italian milar celui Anlo—Italian. Ne cierile au început între ddouă guverne. Cercurile di matice franceze cred a ș se va putea ajunge la o în gere cu Roma. — In cursul gocierilor, urmează să se glementeze, raportul de f în mediterană Desigur la P nu se poate concepe o în gere, dela care ar fi înlătu statele aliate Franței, ca lu lavia, și chiar state nerivera cu Mediterana, cum este mânia, dar cari au interese tale în aceasta problemă.

CONFERINȚA

Cercul cultural „Astra" *comuna Galșa de sub condu rea părintelui Emil Căpitan comemora duminecă, 1 Mai, cadrul unor festivități ample marele fiu al comunei, Geo Popa de Teiuș, unul dintre p motorii vieții românești arăt ne de prin anii 1865—67. C vântul festiv va fi rostit cu această ocazie de către dl dr. Marșieu prețedintele despăr mântului județean al Astre*

Locuință modernă
cu 5 camere de închiriat în palatul
Băncii Românești

CORSO *Cinematograf de premiere Telefon 20—*
Reprezentații: 5, 7.15 și 9.15

DE PAȘTI! *Marele eveniment al stagiun*

MARTHA EGGERT

mai frumoasă ca oricând — lansează 16 melodii noi în

MAZURCA ALBASTRĂ

Veți râde, veți cânta și veți trăi alături de cel mai reușit ansamblu de comedie!

Lucie Englisch, Fritz v. Dongen, Paul Hörbiger Hans Moser și Theo Linnen

ULTIMUL FILM PUR VIENEZ

Reținеți bilete! Vineri și Sâmbătă dela orele 11·30-1 și dela 5

Tiparul CONCORDIA. Institut de Arte Grafice și Editură Arad Str. V Goldiș Nr. 6